

Att minnas, forska och utbilda om Förintelsen

Med seminarieserien Att minnas, forska och utbilda om Förintelsen utforskar vi tillsammans med forskare och efterlevande till Förintelsen olika sätt att minnas, berätta, dokumentera, samla, forska, förmedla och utbilda om Förintelsen. Seminarieserien drivs i regi av forskningsprojektet Minne och aktivism som finanseras av Vetenskapsrådet (2023-05994) i nära samarbete seminariet i Historia och Historiedidaktik vid Institutionen Samhälle, Kultur och Identitet (SKI) vid Malmö universitet.

22 augusti 15–17. Plats: Malmö universitet, SKI, Seminarierummet, Scylla eller Zoom

Att forska om och tillsammans med överlevande och efterlevande från Förintelsen

Malin Thor Tureby och **Kristin Wagrell** presenterar sin pågående forskning inom ramen för forskningsprojektet Minne och Aktivism. De överlevandes roll i kunskapsproduktionen om Förintelsen och Digitaliseringens etik. Föreläsningar om Förintelsesamlingars sårbarhet. Läs mer om projekten här: <https://mau.se/forskning/projekt/minne-och-aktivism/> och <https://mau.se/forskning/projekt/digitaliseringens-etik/>

12 september 15–17. Plats: Malmö universitet, SKI, Seminarierummet, Scylla eller Zoom

Berättelser som källmaterial och kulturarv – att samla in, forska om och ställa ut minnen från Förintelsen

Martin Englund: Vi, de fördrivna.

I sin presentation sammanfattar Martin Englund preliminära slutsatser i doktorandprojektet *Vi, de fördrivna: historiska erfarenheter hos polskjudiska flyktingar som kom till Sverige 1967–1972*. Mellan 1967 och 1972 kom cirka 3000 polskjudiska flyktingar till Sverige på grund av en omfattande antisemitisk kampanj i Polen. Kampanjen initierades av det styrande kommunistpartiet men en avgörande förutsättning för skeendet var en strukturellt etablerad antisemitism. Den migration som blev ett resultat av kampanjen kom att bli den polska judenhetens sista stora emigration. Projektet *Vi, de fördrivna* samlar och beforskar historiska erfarenheter från de polska judar som kom till Sverige i denna migration. Insamlingen av denna migrations historiska erfarenheter har skett tillsammans med Nordiska museet och plattformen [Minnen.se](https://minnen.se). Där finns de insamlade levnadsberättelserna och intervjuerna tillgängliga. minnen.se/tema/vi

Peter Vig: Till varje namn, ett ansikte, en berättelse

Peter Vig är medlem av Berättargruppen *Förintelsens efterlevande* i Malmö och anställd på den största gymnasieskolan i Malmö, Borgarskolan, med det tämligen unika uppdraget att vara en elev och lärarassistent/judisk resurs. En viktig del i det uppdraget har varit att arbeta med planering och produktion av den professionellt utformade och permanenta utställningen *I Livets Väntrum*, samt att hålla i guidade visningar av utställningen. Utställningen gestaltar tiden då Borgarskolan förvandlades till ett Reservsjukhus, från slutet av april till början av

augusti 1945. Peter har också skrivit om detta i en antologi som Forum för Levande Historia publicerade våren 2023. I kapitlet "Till varje namn, ett ansikte" beskriver Peter processen som ledde fram till utställningen och berättar lite mer utförligt om några av de som kom till Reservsjukhuset Borgarskolan för en kortare eller längre tid. Du kan läsa kapitlet här genom att ladda ner publikationen: Någonstans i

Sverige: <https://www.levandehistoria.se/publikationer/nagonstans-i-sverige>

19 september 15–17. Plats: Malmö universitet, SKI, Seminarierummet, Scylla eller Zoom

Tidiga dokumentationer av Förintelsen och nazisternas förföljelser – kvinnors och barns röster

Victoria Van Orden Martínez kommer att tala på temat *Afterlives: Jewish and Non-Jewish Polish Survivors of Nazi Persecution in Sweden Documenting Nazi Atrocities, 1945-1946*

Joanna Michlic ska prata om *Voices of Child Survivors: Important Historical Source in Documenting the History of the Holocaust and Its Aftermath*.

Under detta seminarium diskuterar vi tidiga dokumentationer av Förintelsen och nazisternas förföljelser. **Victoria Martinez** kommer att prata utifrån sin avhandling *Afterlives: Jewish and Non-Jewish Polish Survivors of Nazi Persecution in Sweden Documenting Nazi Atrocities, 1945-1946* (2024) om den grupp av icke-judiska och judiska polacker som samlade in vittnesmål till det som idag kallas för Ravenbrückarkivet vi UB i Lund och **Joanna Michlic** kommer att prata utifrån sin mångåriga forskning om barn under och efter Förintelsen med fokus på barnens röster som viktiga källor för att skriva Förintelsens sociala historia. Seminariet hålls på engelska.

17 oktober 15–17. Plats: Malmö universitet, SKI, Seminarierummet, Scylla eller Zoom

Skolbesök och minnesresor: Att vittna och utbilda om Förintelsen och antisemitism.

På detta seminarium diskuterar vi olika sätt att utbilda om Förintelsen och antisemitism i svenska skolor. **Barbro Posner** och **Ola Flennergård** inleder seminariet med att presentera sin nyutkomna bok respektive avhandling.

Barbro Posner ingår i Berättargruppen Förintelsens efterlevande i Malmö. Hon anser det vara hennes plikt att ta vid där hennes mamma och Förintelsens Ögonvittnen slutade. Med sin nyutkomna bok *"Vi måste göra något! Om Förintelsens Ögonvittnen i Malmö"* belyser Barbro Posner betydelsen av de 20 ögonvittnenas mångåriga arbete i skolorna och deras kamp mot okunskap och antisemitism. Ett av vittnena var Barbros mamma Lea Gleitman. Barbro Posner reflekterar över minnets betydelse inom judendomen. Hon placerar ögonvittnena i ett internationellt sammanhang av judiska vittnen efter Förintelsen. Läs mer om Barbros bok här: <https://www.kiraforlag.se/vi-maste-gora-nagot-rullar-i-tryckpressarna/>

Ola Flennergård, Fil. dr i Pedagogiskt arbete, är projektledare och lärare vid Segerstedtinstitutet, Göteborgs universitet. 2018 publicerade han den första översikten med vetenskaplig ansats av studieresor till Förintelsens minnesplatser genomförda i en svensk

utbildningskontext. I sin avhandling *Uppdrag : historia och demokrati : perspektiv på studieresor till Förintelsens minnesplatser* (2023) belyser och problematiserar han, utifrån ett varierat och omfattande empiriskt material, studieresor ur ett utbildningsperspektiv. Läs mer om Olas avhandling här: <https://gupea.ub.gu.se/handle/2077/79017>

21 november 15–17, Plats: Plats: Malmö universitet, SKI, Seminarierummet, Scylla eller Zoom

Att forska om mottagningen av 1945 års befriade

Vi detta seminarium diskuterar vi forskning om mottagningen av 1945 års befriade. Mordechay Giloh och Britta Z. Geschwind inleder seminariet med att tala om sina forskningsprocesser och böcker.

Mordechay Giloh: Björkar och järnvägsspår

Mordechay Giloh, själv barn till en av de överlevande som då kom, beskriver i boken *Björkar och järnvägsspår. Det svenska mottagandet av överlevande från nazisternas koncentrationsläger 1945*, sin mors historia mot bakgrund av det generella historiska skeendet. Boken är resultatet av tio års frilansforskning i svenska och israeliska arkiv, men bygger också på tidigare forskning och de böcker som publicerats i ämnet. I sin presentation kommer Mordechay att prata om hur boken kom till och var han ”mötte historien.”

Britta Z. Geschwind: Sexualmoraliska gränspraktiker. De kvinnliga repatriandernas möten med det svenska mottagningssystemet

Brittas presentation behandlar de kvinnliga före detta koncentrationslägerfångarnas, ”repatriandernas”, möte med den svenska mottagningssystemet och hur kön och sexualitet i samspel med andra maktordningar skapade gränser för dessa kvinnor. Hon kommer att diskutera lägerinstitutionernas könsspecifika praxis och sexualmoraliska gränspraktiker, bland annat gynekologiska undersökningar. Några av de kvinnor som kom till Sverige med Röda Korsets vita bussar och med UNRRA aktionen tvångsinternades 1945–46 på sexualmoralisk grund. Detta interneringsläger kommer också att diskuteras. Fokus ligger på kvinnornas agens och olika taktiker för att upprätthålla respektabilitet.

Seminariet drivs av forskningsprojektet Minne och aktivism och i nära samarbetet med doktorand- och forskarseminariet i Historia och Historiedidaktik vid SKI. Seminarierien välkomnar även personer utanför våra utbildningar att delta. Det går även att delta online. Om du vill delta i ett eller flera seminarier på plats eller online anmäl dig till Malin Thor Tureby för mer info och/eller zoom-länk: malin.thor@mau.se

Varmt välkomna,

Malin Thor Tureby & Kristin Wagrell